

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖZTÁRSASÁGI ANYANYELVI VERSENY

2017/2018.

6. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 120 perc áll rendelkezésedre. A feladatlpra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

A Földön minden élőlény hagy valami nyomot maga után. Az ember földi környezetünkön hagyott „lábnyomát” nevezzük ökológiai lábnyomnak (ökológia=környezettan). Nagysága azt mutatja meg, hogy az adott közösség a Föld erőforrásaiból mennyit használ: **mekkora** az a terület, amin fogyasztási javai (élelmiszerek, energia, szórakozás stb.) előállíthatók, s a megtermelt hulladékai eltüntethetők. Ebből kiszámítható az úgynevezett biokapacitás (kapacitás=befogadóképesség), azaz hogy hány embert tudna **még** a bolygónk kényelmesen eltartani, minden megtermelt hulladékkal együtt.

Ökológiai lábnyomunk értékét környezetkímélő vagy pusztító életmódunk határozza meg. Csökkentheti az újrahasznosítás, illetve az olyan anyagok használata, fogyasztása, amelyeket nem kellett előzetesen feldolgozni. Apró lépésekkel is csökkentheted a saját ökológiai lábnyomod. Például válogasd külön a műanyag palackokat! Amíg szép az idő, ne autóval utazz, pattanj bicajra (hulladéknak minősül a szén-dioxid-kibocsátás is autókázás közben)! Használj környezetbarát termékeket, kozmetikumokat! A Föld meghálál majd minden apró lépést, amit érte teszel.

(<http://www.kamaszpanasz.hu> alapján)

1. Mit nevezünk **ökológiai lábnyomnak**?

2. **Ökológiai lábnyomunk nagysága** megmutatja, hogy:

a) _____

b) _____

3. Mit mutat meg a **biokapacitás**?

4. Mi minősül **hulladéknak** az ökológiai lábnyom számításánál? Írj **két példát**!

a) _____

b) _____

5. Írj a megadott ábrának megfelelő **felszólítást!** Mit kell tennünk ökológiai lábnyomunk csökkentése érdekében?

6. Alkoss **két mondatot** a fenti szöveg második mondatában szereplő **hagyott** szóval! Az egyikben igeként, a másikban melléknévi igenévként szerepeljen!

a) Igeként: _____

b) Melléknévi igenévként: _____

7. Határozd meg, milyen **mássalhangzó-változás** megy végbe az alábbi szavakban, majd töltsd ki a táblázatot!

megmutatja, használjuk, pattanj, lépésekkel

<i>mássalhangzó-változás</i>	<i>példa</i>

8. Mi a különbség a 7. feladatban található **használjuk** és **lépésekkel** szavak között a mássalhangzó-változások tekintetében?

9. A fenti szöveg kiemelt szavai közül **melyik felel meg** a megadott „képletnek”? **Karikázd be** a szó betűjelét!

szótő+képző+jel+ rag

- a) palackokat
- b) lépésekkel
- c) környezetünkön

10. Írj **5** olyan **szót**, amelyben **-CK-mássalhangzó-találkozás** van, mint a szövegben található **palack** szóban! (Ugyanannak a szónak különbözően toldalékolt alakjait nem fogadjuk például: ~~palackok, palackokat, palackoknak~~ stb.)

11. Írj ki a **fenti szövegből két-két példát** a megadott **szófajokra!**

a) befejezett melléknévi igenév: _____

b) vonatkozó névmás: _____

12. **Oldd meg** az alábbi mondattal kapcsolatos **feladatokat!**

A biokapacitásból kiszámítható, hogy hány embert tudna még a bolygónk kényelmesen eltartani.

Írj ki a mondatból egy igenevet! _____

13. **Karikázd be** *Birtalan Ferenc: Ősz* c. versére vonatkozó **igaz állítások előtti betűjelet!** A megadott versben **húzd alá** az igaz állításnak megfelelő **nyelvtani kategóriákat!**

A délután már éjbe tér.

Sünhából hulló gesztenyék

Csillagtalán az égfedél.

bronzban hevernek szertesét.

Titokra zárult ablakok.

A nyári lomb is földet ér.

Itt-ott tenyérsnyi fény ragyog.

Paplant húz rá a szürke dér.

- a) Az első versszakban van névszói állítmány.
- b) A versben egy melléknévi igenév van.
- c) Az első versszakban három ige van.
- d) A második versszakban 2 képzett szó van.

14. **Írj ki** egy-egy példát a **13. feladat verséből** a megadott szófajokra!

a) határozószó: _____

b) módosítószó: _____

15. Ahol szükséges, pótold a hiányzó pontokat a megadott kifejezésekben!

a) 2018 januárjában

b) 2017 után

c) 2017/18-as év

d) a 20–21 században

e) ebben a században, a 21-ben

16. Tedd ki a **kötőjelet** – ha szükséges – az alábbi kifejezésekben! A **helyesen írt** és a **javított változatot** egyaránt írd a szó mellé a vonalra!

a) Kárpát medence _____

b) Szabadság híd _____

c) Tisza mente _____

d) Petőfi féle _____

17. Találd ki, **melyik szólásra** gondoltunk! A szögletes zárójelben lévő kulcsszavak segítenek a megfejtésben.

a) Nem tesz semmit, erőfeszítések nélkül várja az eredményeket [sült galamb]:

b) Mindenbe beleavatkozik, beleszól, olyanba is beleártja magát, amihez semmi köze [kanál, lé]:

18. **Karikázd be** az alábbi állításokkal kapcsolatos **pontos válaszokat!**

a) Az -e kérdőszócska kapcsolódhat bármilyen mondatrészhez.

Igaz Hamis

b) A módosítószók nem módosíthatják az egész mondat tartalmát, csak egy mondatrészét.

Igaz Hamis

19. **Tedd** a következő igéket **felszólító módba, E/2. személyű tárgyas ragozásba!**

Megoldásként az igék rövidebb változatát írd a vonalra!

- a) bont _____
 b) ken _____
 c) hord _____
 d) lát _____

20. Az alábbi szólások egy szóval is kifejezhetők. **Keresd meg a párokat!** A megoldásokat írd a vonalra! (Így: 1-j, 2-k stb.)

SZÓLÁSOK	SZAVAK
1. felhúzza az orrát	a) elfog
2. hizlalja a szemét	b) éhes
3. fejjel megy a falnak	c) hibáztatja
4. fülön csíp	d) szomorkodik
5. fennhordja az orrát	e) gógös
	f) neheztel (megsértődik)
	g) gyönyörködik
	h) meggondolatlan

JAVÍTÁSI KULCS A 6. OSZTÁLYOS TESZTTHEZ

(2018. évi köztársasági anyanyelvi verseny)

1. A földi környezetünkön hagyott „lábnyomunk”. (1)
2. a) mekkora terület szükséges fogyasztási javaink előállítására,
b) mekkora terület szükséges hulladékaink eltüntetésére. (2x0,5=1)
3. A biokapacitás megmutatja, hány embert tudna még a bolygónk kényelmesen eltartani, minden megtermelt hulladékkal együtt. (1)
4. a) műanyag palackok, b) a szén-dioxid-kibocsátás (2x0,5=1)
5. Pl. Használjunk kevesebb nejlonzacskót! Vásárláskor műanyagzacskó helyett vászonzacskót használjunk! Tilos a nejlonzacskó használata! (1)
6. Pl. a) Igeként: Rozi három ceruzát hagyott a fiókban.
b) Melléknévi igenévként: A fiókban hagyott ceruzákat nem találtuk. (2x0,5=1)
7. (4x0,25=1)

<i>mássalhangzó-változás</i>	<i>példa</i>
összeolvadás	megmutatja, pattanj
teljes hasonulás	használjuk, lépésekkel

8. A használjuk szóban írásban nem jelöljük a teljes hasonulást, a lépésekkel szóban pedig írásban is jelöljük a teljes hasonulást. (2x0,5=1)
9. **b) lép-és-ek-kel 1-2-3-4** (a) palack-o-kat 1-3-4c) környezet-ünk-ön 1-3-4) (1)
10. Pl. kocka, mackó, Lackó, vackor, lecke, vackol, léckerítés, fickó, bucka, pöcköl stb. (5x0,2=1)
11. a) hagyott, adott, megterhelt, úgynevezett, b) amelyeket, amit. (4x0,25=1)
12. kiszámítható, eltartani (1)
13. a) Az első versszakban van névszói állítmány. (csillagtalan)
d) A második versszakban 2 képzett szó van. (hulló, nyári) (2x0,5=1)

Megjegyzés: Amennyiben a tanulók nem húzzák alá a nyelvtani kategóriákat, nem adható pont.

14. a) délután, itt-ott, már b) is. (2x0,5=1)
15. d) a 20–21. században e) ebben a században, a 21.-ben (2x0,5=1)
16. a) Kárpát-medence b) Szabadság híd c) Tisza mente d) Petőfi-féle (4x0,25=1)
17. a) Várja a sült galambot./Azt várja, hogy a szájába repüljön a sült galamb.
b) Minden lében kanál. (2x0,5=1)
18. a) Hamis b) Hamis (2x0,5=1)
19. a) bontsd, b) kend, c) hordd, d) lásd (4x0,25=1)
20. 1-f, 2-g, 3-h, 4-a, 5-e (5x0,2=1)